Osobná asistencia: komu slúži a ako vzniká nárok

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 20. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

Pri osobnej asistencii treba vysvetliť konkrétne činnosti a potrebný čas. Počet hodín iného človeka ani maximálny ročný rozsah neurčujú váš nárok.

Čo má osobná asistencia umožniť

Osobná asistencia má podporovať samostatnosť človeka s ŤZP a jeho rozhodovanie o vlastnom živote. Môže pomáhať pri sebaobsluhe, presune, komunikácii a ďalších určených činnostiach. Jej účelom nie je automatická paušálna odmena rodine za diagnózu ani všeobecné upratovanie celej domácnosti bez vzťahu k potrebám prijímateľa. [1]

Pri príprave začnite otázkou: ktoré činnosti potrebujem vykonať, čo pri nich nedokážem zvládnuť samostatne a akú časť pomoci má zabezpečiť asistent? Taký opis je použiteľnejší než zoznam všeobecných názvov chorôb.

Posudok a rozhodnutie sú dve časti postupu

V novom režime je dôležitý integrovaný posudok, ktorý určuje odkázanosť a rozsah osobnej asistencie. Samotný posudok však nenahrádza rozhodnutie o peňažnom príspevku. O príspevku rozhoduje príslušný úrad práce podľa zákona o kompenzáciách. [2] [1]

Pred podaním overte aktuálnu žiadosť a prílohy. Ak už máte starší komplexný posudok alebo rozhodnutie, predložte ich úradu. Prechodný režim treba posúdiť podľa dátumu a druhu existujúceho nároku; nie každý držiteľ preukazu musí začínať rovnakým krokom. [4] [1]

Ako sa určuje počet hodín

Rozsah vychádza z určených činností a času potrebného na ich vykonanie. Vyhláška č. 51/2025 Z. z. stanovuje maximálne 7 300 hodín ročne, no nejde o automaticky priznávaný počet. Konkrétny schválený rozsah môže byť podstatne nižší. Ak do konca decembra niektoré hodiny nevyužijete, podľa § 22 ods. 11 zákona o kompenzáciách sa neprenesú do ďalšieho kalendárneho roka. [3]

Pripravte si orientačný týždeň: ranné úkony, presuny, vzdelávanie, rodinné a voľnočasové aktivity. Vysvetlite aj rozdiel medzi bežným dňom a dňom s cestovaním. Nepočítajte rovnakú pomoc dvakrát. Pri sociálnych službách, škole alebo práci majú jednotlivé časové úseky osobitné pravidlá a nevzniká automaticky nárok na asistenciu počas celej prítomnosti. [3]

Kto môže pomoc vykonávať

Osobný asistent musí mať najmenej 18 rokov, spôsobilosť na právne úkony a nesmie byť sám odkázaný na pomoc pri činnostiach, ktoré má vykonávať. Výkon sa zakladá na písomnej zmluve. Rodinní príslušníci majú osobitné obmedzenia; nemôžu automaticky prevziať celý rozsah ako iný asistent. [1]

Pri hľadaní asistenta hovorte konkrétne o úkonoch, čase, doprave a hraniciach súkromia. Dohodnite, ako sa budú zapisovať skutočné hodiny a kto pripraví mesačné doklady. Administratíva má zodpovedať reálnej pomoci, nie spätne vytvorenému približnému číslu.

Súbeh a modelová situácia

Príspevok sa nekombinuje s opatrovaním alebo opatrovateľskou službou v rozpore so zákonom. Pred zmenou podpory preto porovnajte pravidlá a zabezpečenie pomoci; neukončujte existujúcu dávku iba podľa výšky hodinovej sadzby. [1]

Ilustračný príklad: človek potrebuje pomoc pri obliekaní a presune na vzdelávacie aktivity. V žiadosti opíše úkony a frekvenciu, posudok určí rozsah a úrad rozhodne o príspevku. Počet hodín kamaráta s podobnou diagnózou nie je meradlom jeho nároku, pretože rozsah pomoci môže byť odlišný.

Prvý praktický zoznam

Pripravte príslušné lekárske a posudkové podklady, pravdivý opis bežného dňa, existujúce rozhodnutia a informácie o už využívaných službách. Použite aktuálne tlačivá z oficiálneho rozcestníka. O konkrétnych prílohách sa informujte na úrade. [4]

Po priznaní sledujte schválený rozsah, zmluvy, výkazy a odmeny. Nevyčerpané hodiny sa neprenášajú do nasledujúceho kalendárneho roka. Ak sa potreby významne zmenia, riešte zmenu posúdenia; nevykazujte svojvoľne ďalšie hodiny nad rámec rozhodnutia. [1]

Pri rozhovore s úradom odlíšte hodiny, ktoré potrebujete doma, od presunov a pomoci pri aktivitách mimo domácnosti; pri každej skupine vysvetlite konkrétny účel.

Cesta do práce a pracovný čas nie sú jedna položka

Pri príprave opisu bežného dňa rozdeľte aktivitu na jednotlivé úseky. Veta „potrebujem pomoc osem hodín, lebo som osem hodín v práci“ ešte nevysvetľuje, pri čom má byť pomoc vykonaná. Vyhláška č. 51/2025 Z. z.,§ 10 výslovne upravuje rozsah osobnej asistencie vrátane toho, že sa nezapočítavajú hodiny počas výkonu zamestnania.

Príprava opisu pri pracovnom dni

Úsek	Čo opísať samostatne
Príprava doma	Konkrétny úkon sebaobsluhy, potrebná pomoc a skutočný čas.
Presun	Odkiaľ a kam idete, pri ktorej časti cesty potrebujete pomoc a či úkon patrí do posudzovaných činností.
Výkon zamestnania	Rozlíšenie osobnej asistencie od podpory na pracovisku podľa iného právneho režimu.
Návrat a ďalšie aktivity	Samostatné úkony a frekvencia, nie automatické pokračovanie pracovnej zmeny.

Ilustračná pracovná poznámka: človek si zaznamená 35 minút potrebnej pomoci pri rannej príprave, 20 minút pri konkrétnej časti presunu a 15 minút pri ďalšom úkone. To je 70 minút opisovaných potrieb, nie automaticky jedna schválená hodina ani rozhodnutie o príspevku. Každú položku treba priradiť k správnej činnosti a skutočnému účelu.

Ak je problémom pomoc pri plnení pracovných úloh, prečítajte si aj samostatné vysvetlenie pracovného asistenta. Podobný názov neznamená rovnakú dávku, rovnakého žiadateľa ani možnosť vykázať tú istú pomoc dvakrát.

Takto pripravený opis ukáže, ktoré potreby sú každodenné a ktoré vznikajú iba pri cestovaní alebo nepravidelnej aktivite. Posudkový orgán potom určí príslušný rozsah; vlastný prehľad nie je návrhom, ktorý musí byť prevzatý bez zmeny.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

Účel OA; posudoka peňažnýpríspevoksúrozdielne; písomná zmluva a asistent.

[2] Zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

[3] Vyhláška MPSVR SR č. 51/2025 Z. z. — rozsah osobnej asistencie, § 10 a príloha č. 7

7300hročne maximum; rozsah podľačinností; nevstupujúhodiny počaszamestnania.

[4] ÚPSVaR: Oficiálne tlačivá pre ŤZP a integrovaný posudok

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.